

Uppföljningsbeslut

**efter kvalitetsgranskning av kommuners arbete med
ägar- och ledningsprövning av fristående förskolor i
Köpings kommun.**

Inledning

Skolinspektionen har med stöd i 26 kap. 19 och 20 §§ skollagen (2010:800) genomfört en tematisk kvalitetsgranskning av Köpings kommun avseende verksamhetens kvalitet inom kommuners arbete med ägar- och ledningsprövning (ÄLP) av fristående förskolor.

Granskningen genomfördes den 4 februari 2025.

Vid granskningen identifierade Skolinspektionen tre utvecklingsområden som angetts i beslut den 23 april 2025.

Skolinspektionen har begärt att huvudmannen för Köpings kommun senast den 23 oktober 2025 skulle redovisa till Skolinspektionen vilka åtgärder som vidtagits utifrån identifierade utvecklingsområden. Köpings kommun har inkommit med en sådan redovisning den 15 oktober 2025.

Beslut efter uppföljning

Skolinspektionen bedömer redovisade åtgärder på följande sätt:

I vilken utsträckning bedriver kommunen en aktiv och systematisk tillsyn över att enskilda huvudmän för förskolor fortlöpande uppfyller kraven på insikt, lämplighet och ekonomiska förutsättningar

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

I vilken utsträckning har kommunen arbetssätt och en organisation för att göra likvärdiga och träffsäkra bedömningar av en huvudmans ekonomiska förutsättningar inom ramen för tillsynen av fristående förskolor.

Huvudmannen har påbörjat ett arbete som ligger i linje med Skolinspektionens bedömning av vad som behövs för att höja kvaliteten inom det område som granskats.

Skolinspektionen avslutar härmed granskningen.

Motivering

I vilken utsträckning bedriver kommunen en aktiv och systematisk tillsyn över att enskilda huvudmän för förskolor fortlöpande uppfyller kraven på insikt, lämplighet och ekonomiska förutsättningar

Skolinspektionen bedömde att utvecklingsarbeten behövde inledas inom följande områden:

- Kommunen behöver i sin tillsyn proaktivt, regelbundet och systematiskt kontrollera att de enskilda huvudmännen fortlöpande uppfyller kraven på insikt, lämplighet och ekonomiska förutsättningar.

Huvudmannen beskriver i sin redovisning att de skapat ett årshjul för tillsynsbesök och att både planerade och oplanerade besök omfattas av rutinen. Kommunen har också tagit fram en frågemall som ska användas vid olika typer av tematisk tillsyn. Denna standardiserade modell för tillsyn av verksamheterna innebär att ett fortlöpande arbete kommer att ske där ansvariga på kommunen även kommer att kontrollera att de enskilda huvudmännen uppfyller kraven på insikt, lämplighet och ekonomiska förutsättningar. Kommunen skriver att de tror att detta kommer att leda till en ökad kvalitet på de fristående förskolorna som på detta sätt får ett bättre stöd för sin verksamhet. Vidare uppger kommunen att de kommer att utvärdera tillsynsmallen.

I vilken utsträckning har kommunen arbetssätt och en organisation för att göra likvärdiga och träffsäkra bedömningar av en huvudmans ekonomiska förutsättningar inom ramen för tillsynen av fristående förskolor.

Skolinspektionen bedömde att utvecklingsarbeten behövde inledas inom följande områden:

- Kommunen behöver ta fram utredningsmetoder för att bedöma ägar- och ledningskretsens insikt och lämplighet, inbegripet demokrativillkoret, vid de fristående förskolorna.

Huvudmannen beskriver i sin redovisning att de har tagit fram en frågemall vilken innefattar ett ökat krav på dokumentation från de fristående huvudmännen. Kommunen berättar att de ställer skarpare och mer precisa frågor i sitt underlag, särskilt kring ägarkretsens lämplighet, inklusive demokrativillkoret. Kommunen uppger vidare att de begär in dokument, riktlinjer och handlingsplaner med målsättning att genomföra en tillsyn med hög kvalitet. De nya dokumenten som kommunen tagit fram är uppdaterade med aktuell lagstiftning och revidering kommer att ske en gång per år.

- Kommunen behöver utveckla sina rutiner och metoder för att uppmärksamma signaler om förändringar i huvudmännens ekonomiska förutsättningar vid de fristående förskolorna

Huvudmannen beskriver i sin redovisning att de i sin nya rutin inkluderat metoder för att uppmärksamma förändringar i huvudmannens ekonomiska förutsättningar. Det framgår av kommunens svar att de begär in dokumentation som information om ägar- och ledningskretsen hos Skatteverket, men även årsredovisning eller ekonomisk redovisning från det senaste verksamhetsåret. Därefter granskas dokumentationen av en ekonom på förvaltningen. Vidare kontrollerar kommunen också att de enskilda huvudmännen har insikt i det ekonomiska regelverket som de verkar inom. Kommunen skriver även att de ämnar följa upp och utvärdera denna nya rutin inom ramen för arbetet med tillsynen av de enskilda huvudmännen.

På Skolinspektionens vägnar

Beslutet har fattats av Ildiko Lundqvist.

Utredaren Anna Alm har varit föredragande i ärendet.

Mer information om kvalitetsgranskningen finns på Skolinspektionens hemsida

Bilaga 1: Författningsstöd

2 kap. 5 § skollagen

Enskilda får efter ansökan godkännas som huvudmän för förskola, förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola och fritidshem.

Godkännande ska lämnas om den enskilde

1. genom erfarenhet eller på annat sätt har förvärvat insikt i de föreskrifter som gäller för verksamheten,
2. har ekonomiska förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för verksamheten, och
3. i övrigt har förutsättningar att följa de föreskrifter som gäller för utbildningen.

Vidare krävs att den enskilde i övrigt bedöms lämplig. I fråga om en juridisk person krävs att samtliga som anges i 5 a § andra stycket bedöms lämpliga. Vid lämplighetsbedömningen ska viljan och förmågan att fullgöra sina skyldigheter mot det allmänna, laglydnad i övrigt och andra omständigheter av betydelse beaktas.

För att godkännande ska lämnas krävs, utöver det som anges i andra-fjärde styckena, att utbildningen inte innebär påtagliga negativa följder på lång sikt för eleverna eller för den del av skolväsendet som anordnas av det allmänna i den kommun där utbildningen ska bedrivas.

Ett godkännande ska avse viss utbildning vid en viss skolenhet eller förskoleenhet och, i förekommande fall, att utbildningen har en konfessionell inriktning.

2 kap. 5 a § skollagen

I fråga om en juridisk person ska prövningen enligt 5 § andra stycket 1 sammantaget avse

1. den verkställande direktören och andra som genom en ledande ställning eller på annat sätt har ett bestämmande inflytande över verksamheten,
2. styrelseledamöter och styrelsesuppleanter,
3. bolagsmännen i kommanditbolag eller andra handelsbolag, och
4. personer som genom ett direkt eller indirekt ägande har ett väsentligt inflytande över verksamheten.

I fråga om en juridisk person ska prövningen enligt 5 § tredje stycket avse de personer som anges i första stycket och den juridiska personen.

2 kap 5 b § skollagen

En sökande ska inte anses som lämplig enligt 5 § tredje stycket om det finns en risk för att barn eller elever i den verksamhet som ansökan avser kommer att utsättas för

1. våld, tvång eller hot,
2. diskriminering eller kränkande behandling, eller
3. påverkan som syftar till motarbetande av grundläggande fri- och rättigheter eller det demokratiska styrelseskicket.

2 kap. 6 b § skollagen

Enskilda huvudmän ska anmäla förändringar i den krets av personer som avses i 5 a § till den som godkänt den enskilde som huvudman senast en månad efter förändringen.

2 kap. 7 § skollagen

Statens skolinspektion handlägger ärenden om godkännande av enskild som huvudman för förskoleklass, grundskola, anpassad grundskola, gymnasieskola, anpassad gymnasieskola, eller fritidshem som anordnas vid en skolenhet med förskoleklass, grundskola eller anpassad grundskola.

Övriga ärenden om godkännande av enskild som huvudman enligt 5 § handläggs av den kommun där utbildningen ska bedrivas.

26 kap. 4 § skollagen

En kommun har tillsyn över att enskilda som godkänts av kommunen fortlöpande uppfyller kraven i 2 kap. 5 och 6 b §§.

23 § förvaltningslagen (2017:900)

En myndighet ska se till att ett ärende blir utrett i den omfattning som dess beskaffenhet kräver. En enskild part som inleder ett ärende ska medverka genom att så långt som möjligt ge in den utredning som parten vill åberopa till stöd för sin framställning. Om det behövs ska myndigheten genom frågor och påpekanden verka för att parten förtydligar eller kompletterar framställningen.

31 § förvaltningslagen

För varje skriftligt beslut ska det finnas en handling som visar

1. dagen för beslutet,
2. vad beslutet innehåller,
3. vem eller vilka som har fattat beslutet,
4. vem eller vilka som har varit föredragande, och
5. vem eller vilka som har medverkat vid den slutliga handläggningen utan att delta i avgörandet.

32 § förvaltningslagen

Ett beslut som kan antas påverka någons situation på ett inte obetydligt sätt ska innehålla en klargörande motivering, om det inte är uppenbart obehövligt. En sådan motivering ska innehålla uppgifter om vilka föreskrifter som har tillämpats och vilka omständigheter som har varit avgörande för myndighetens ställningstagande.